

Het wonder in de nestkast

Coby Jeninga*

'Alles went' zegt men weleens, en dat zal misschien zo zijn, maar wat ik elk jaar meemaak met en in de nestkasten blijft mij op zijn minst verwonderen. Zonder goed te weten wat het inhield, gaf ik me in januari 2014 op bij de Werkgroep Nestkasten, omdat ik iets wilde doen voor de vogels en de VWG. Ronald Beskers, de coördinator zou me laten zien, wat de bedoeling was.

Ik weet het nog goed, april 2014: met de ladder het bos in, "... ah wat heerlijk, lekker buiten en ook nog iets nuttigs doen."

Ik had niet kunnen bedenken van welk wonder ik deelgenoot zou worden. Allereerst de nestbouw, dan wordt er hard gewerkt om een degelijk nestje te bouwen. Zodoende weet ik nu dat een boomklever een heel ander nest maakt dan een meesje.

Vervolgens wordt er elke dag, in de vroege ochtend een eitje gelegd, tenminste als de weersomstandigheden goed zijn. De eitjes worden netjes toegedekt en de ouders zijn dan overdag meestal niet thuis.

Als er genoeg eitjes zijn (een pimpelmees kan wel 10 tot 14 eitjes leggen, een boomklever gemiddeld 6), dan vinden we bij de controle moeder op de eitjes.

".....Oh stoor ik ze nu niet?" Nee daar blijken ze goed tegen te kunnen. Van Ronald heb ik geleerd hoe ik behoedzaam het vogeltje opzij kan zetten om de eitjes te tellen. Sommige vogels vliegen alsnog weg maar zijn binnen een paar minuten weer terug in de kast.

Natuurlijk doen we de controle met aandacht en zorgvuldigheid: als het heel koud is dan laat ik het vogeltje op haar eitjes zitten, zeker als ze bijna of al uit zijn gekomen. Ook als het regent, ga ik niet controleren.

Na gemiddeld twee weken broeden, komt er uit het eitje een heel klein kaal mormeltje met armpjes (worden de vleugeltjes) en pootjes, grote zwarte vlekken (ogen) en een enorme snavel. Nu moeten de ouders echt aan het werk: die snavels gaan constant open, een groot keelgat verschijnt waar larfjes

en rupsjes in verdwijnen. De ouders vliegen af en aan. Als de voedselvoorziening goed is, groeit het kleine mormeltje als kool, en binnen een week ontstaan er al slagpennetjes, en veren op rug en nek. Na een dag of negen gaan de oogjes open en met 14 dagen is het vogeltje duidelijk herkenbaar in zijn soort en zit

19 dagen uit de kast, bonte vliegenvangers al met 15 dagen en boomklevers pas als ze 22 dagen zijn.

"Maar waarom doen we dit?" vroeg ik me af, het zal toch niet alleen zijn om ons van de straat te houden. Het eerste doel is bescherming van de holenbroeders. De verzamelde

Nestkast met bijna vliegvlugge pimpelmezen

Wobbe Kijlstra

het al aardig in de veren. Een wonder om een vol nest kleurrijke pimpelmezen in de nestkast te hebben. Soms zitten ze gestapeld, soms in een kring met de snavels naar elkaar of juist naar buiten gericht. Er is duidelijk orde. Nog even aansterken en groeien, en dan komt de uitvliegtag, iedere soort op zijn eigen tijd. Meesjes vliegen met

gegevens blijken van belang te zijn voor wetenschappelijk onderzoek. Aan de hand van de broedresultaten kunnen we zien hoe de vogels omgaan met de klimaatverandering, de zure regen, het beheer van een terrein en of een terrein rijk is aan voedsel of niet. n een handig voorgedrukt boekje noteer ik, tijdens de controle, alles wat ik

Boomklever op nest

Nest van de bonte vliegenvanger

Wobbe Kijlstra

tegenkom in de nestkast. Die gegevens worden na het broedseizoen naar de nestkastcoördinator gestuurd en vervolgens naar Sovon. De nestkastcontrole in het Gooi is één van de best georganiseerde controlegebieden van Nederland en de gegevens worden regelmatig gebruikt voor diverse onderzoeken. Wat bijzonder dat ik daaraan mee kan meewerken!

Dankzij onze Ronald Beskers is het Gooi zo goed georganiseerd, en hangen er nu bijna 1800 nestkasten. Deze zijn voor een groot deel door hemzelf in elkaar getimmerd en opgehangen. Het controleboekje heeft

hij ook ontwikkeld, en hij heeft de contacten met Sovon, en NIOO (Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek, Wageningen) gelegd en niet te vergeten met het GNR, in wiens gebieden de meeste kasten hangen.

Ronald doet al jaren alle werk rondom de nestkasten, maar wil intussen wel graag wat delegeren. Onlangs hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor alle nestkastcontroleurs in het Gooi: dat zijn er 25! Het was erg leuk en leerzaam om elkaar te ontmoeten! Het doel was ook om te zien of er interesse was om mee te doen in een subwerkgroep. En dat was er!

Die dag is er een werkgroep nestkastcontrole opgezet, waarin naast Ronald Beskers ook Henny Meulepas, Frits Wolfswinkel, Pieter Jan Hegenbart (reserve) en ondergetekende zitting hebben. Ook komt er een reparatiegroep, waarvoor Mathijs Bakker zich heeft aangemeld.

Als je zin hebt om je aan te sluiten bij de controles, de coördinatiegroep en/of de reparatie groep, welkom, meld je aan!

*Namens de nestkastcontrolewerkgroep, e-mail: nestkastonderzoek@vwggooi.nl

Insectenhotel als snackbar

Dick A. Jonkers

Half november ontdekte een grote bonte specht, dat er aan de schutting in mijn tuin een insectenhotel aanwezig was. Door mij was nog nooit gesignaleerd dat insecten daar gebruik van maakten. De specht ging aan de kast hangen en begon te beetelen. Dit duurde enkele minuten. Tot mijn grote verbazing zag hij kans enkele larven uit de kast te peuteren, die gelijk werden geconsumeerd. Gelukkig was er geen schade aan het kastje, omdat hij meteen bij het pikken kennelijk zijn lange tong met weerhaakjes had gebruikt om in de pijpjes te kunnen. Enkele dagen later was de specht weer aanwezig. Fred van Klaveren vertelde dat in zijn tuin ook een grote bonte specht op bezoek kwam bij zijn insectenhotel. Zij er meer lezers waarbij dat het geval is?

